

Mind is een ziekte

Mind is een ziekte. Dit is een fundamentele waarheid die het Oosten heeft ontdekt. Het Westen zegt dat mind ziek kan worden, gezond kan zijn. De westerse psychologie berust hierop: de mind kan gezond of ziek zijn. Maar het Oosten zegt dat de mind als zodanig de ziekte is, hij kan niet gezond zijn. Geen enkele psychiatrie zal helpen; je kunt het hooguit normaal ziek maken.

Er zijn dus twee soorten ziekte met de mind: normaal ziek - dat betekent dat je dezelfde ziekte hebt als anderen om je heen; of abnormaal ziek - dat betekent dat je iets unieks bent. Jouw ziekte is niet gewoon - uitzonderlijk. Jouw ziekte is individueel, niet van de massa; dat is het enige verschil. Normaal ziek of abnormaal ziek, maar mind kan niet gezond zijn. Waarom?

Rembrandt: Aristoteles

Het Oosten zegt dat de aard van de mind zodanig is dat hij ongezonder zal blijven. Het woord 'gezondheid' (health) is prachtig. Het komt van dezelfde wortel als het woord 'heel' (whole). Gezondheid, genezing, heel, heilig - ze komen allemaal van dezelfde wortel.

De mind kan niet gezond zijn omdat hij nooit heel kan zijn. De mind is altijd verdeeld; verdeeldheid is zijn basis. Als hij niet heel kan zijn, hoe kan hij dan gezond zijn? En als hij niet gezond kan zijn, hoe kan hij dan heilig zijn?

Alle minds zijn profaan. Er is niets zoals een heilige mind. Een heilig man leeft zonder mind, omdat hij leeft zonder verdeeldheid.

De mind is de ziekte. En wat is de naam van die ziekte? Aristoteles is de naam, of als je het echt op een ziekte wilt laten lijken, kun je een woord verzinnen: ARISTOTELITIS. Dan lijkt het precies op een ziekte. Waarom is Aristoteles de ziekte? Omdat Aristoteles zegt: 'Of dit of dat. Kies!' En kiezen is de functie van de mind; de mind kan niet keuze-loos zijn.

Kies en je zit in de val, want telkens als je kiest heb je iets tegen iets anders gekozen. Als je ergens voor bent, moet je ergens tegen zijn; je kunt niet alleen voor zijn, je kunt niet alleen tegen zijn. Wanneer het 'voor' binnenkomt, volgt het 'tegen' als een schaduw. Als het 'tegen' er is, moet het 'voor' er zijn - verborgen of niet verborgen.

Wanneer je kiest, verdeel je. Dan zeg je: 'Dit is goed, dat is fout.' En het leven is een eenheid. Het bestaan blijft onverdeeld, het bestaan blijft in een diepe eenheid. Het is eenheid. Als je zegt 'dit is mooi en dat is lelijk' is de mind binnengekomen, want het leven is beide samen. En het mooie wordt lelijk, en het lelijke blijft mooi. Er is geen grens; er zijn geen waterdichte compartimenten. Het leven stroomt van het ene naar het andere.

De mind heeft vaste compartimenten. Vastheid is de aard van de mind en vloeibaarheid is de aard van het leven. Daarom is mind een obsessie; hij is altijd gefixeerd, hij heeft een vastheid over zich. En het leven is niet vast; het is vloeibaar, flexibel, beweegt naar het tegenovergestelde. Iets leeft dit moment, het volgende moment is het dood. Iemand was dit moment jong, het volgende moment is hij oud geworden. De ogen waren zo mooi, nu zijn ze er niet meer - alleen ruïnes. Het gezicht was zo rozig, nu is er niets meer - zelfs geen schim van het verleden. Mooi wordt lelijk, leven wordt dood, en de dood gaat over in nieuwe geboorte.

Wat te doen met het leven? Je kunt niet kiezen. Als je MET het leven wilt zijn, met het geheel, moet je keuze-loos zijn. De mind is een keuze. Aristoteles maakte het tot basis van zijn logica en filosofie. Je kunt geen man vinden die verder van Sosaan afstaat dan Aristoteles, want Sosaan zegt: 'Noch dit, noch dat - kies niet.'

Sosaan zegt: 'Wees keuze-loos.' Sosaan zegt: 'Maak geen onderscheid! Zodra je een onderscheid maakt, zodra keuze binnenkomt, ben je al verdeeld, fragmentarisch; je bent ziek geworden, je bent niet heel.'

Denk erom, als je een christen vraagt... die hoort niet echt bij Jezus, die hoort eigenlijk bij Aristoteles. Het christendom is meer gebaseerd op Aristoteles dan op Christus. Jezus was meer als Sosaan. Hij zegt: 'Oordeel niet. Oordeel niet!' Hij zegt: 'Maak geen keuze. Zeg niet: "Dit is goed en dat is slecht!" Dat gaat jou niet aan. Laat het geheel beslissen. Wees geen rechter.' Maar het christendom is niet echt Jezus-georiënteerd. De stichters van het christendom waren meer aristotelisch dan christelijk.

Je kunt geen kerk maken van Sosaan of Jezus. Hoe kun je een kerk maken als je keuze-loos blijft? Een kerk moet ergens voor en tegen zijn; ze moet vóór God en tegen de duivel zijn. En in het leven zijn God en de Duivel geen twee, maar één. De Duivel is één gezicht en God is een ander gezicht van dezelfde energie - ze zijn niet twee.

Soms komt hij als Duivel en soms komt hij als God. En als je diep kunt gaan en kijken, zul je merken dat ze hetzelfde zijn. Soms komt hij als een dief en soms komt

hij als een deugdzaam man. Soms vind je hem in respectabele kringen en soms bij hen die niet gerespecteerd maar veroordeeld worden. Hij beweegt, hij is in beweging. En geen oever is te ver voor hem om te bereiken, niemand staat boven hem - hij beweegt zich in iedereen.

Jezus maakt geen onderscheid, maar het christendom maakt wel onderscheid omdat een godsdienst dat moet - een godsdienst moet een moraal worden. En zodra een religie een moraal wordt, is het geen religie meer. Religie is de het meest gedurfde. Het vergt de grootste moed om keuze-loos te zijn, want de mind zegt: 'Kies!' Het verstand zegt: 'Zeg iets! Dit is verkeerd, dat is goed. Dit is mooi, dit is lelijk. Ik hou van dit, ik haat dat.' De mind zegt: "Kies!"

De mind is geneigd te verdelen. Als je eenmaal verdeelt, is de mind op zijn gemak. Als je niet verdeelt, als je zegt: 'Ik ga niets zeggen. Ik ga niet oordelen,' voelt de mind zich alsof hij op zijn sterfbed ligt.

Aristoteles zegt A is A en kan niet niet-A zijn. De tegenstellingen kunnen elkaar niet ontmoeten. Sosaen zegt dat er geen tegenstellingen zijn - ze ontmoeten elkaar al, ze hebben elkaar altijd al ontmoet. Dit is een van de meest fundamentele waarheden die we moeten beseffen, dat de tegenstellingen geen tegenstellingen zijn. Jij bent het die zegt dat het tegenstellingen zijn, anders zijn het geen tegenstellingen. Kijk existentieel en je zult voelen dat ze dezelfde energie zijn.

Je houdt van iemand... Een vrouw kwam naar me toe en zei: 'Ik ben tien jaar getrouwd geweest met iemand en we hebben nooit ruzie gehad. En nu opeens, wat is er gebeurd? Hij heeft me verlaten.'

Nu denkt ze dat als ze nooit ruzie hebben gehad, dit aantoont dat ze heel erg verliefd waren. Dit is dwaas - maar dit is aristotelisch; het is absoluut logisch van die vrouw.

Ze zegt: 'We zijn tien jaar getrouwd geweest. We hebben nooit ruzie gemaakt, we zijn nooit boos op elkaar geweest'. Ze zegt: 'We waren zo innig verliefd dat we nooit ergens ruzie over maakten. Er was geen enkel moment van conflict. En nu, wat is er gebeurd? Plotseling heeft hij me verlaten! Is hij gek geworden? Onze liefde was zo intens.' Ze heeft het mis.

Als de liefde diep is, moet er wel ruzie zijn. Soms zul je vechten. En de ruzie zal de liefde niet breken, maar verrijken. Als er liefde is, wordt die verrijkt door te vechten; als er geen liefde is, ga je uit elkaar. Tien jaar is een lange tijd - zelfs vierentwintig uur is te lang om voortdurend in één gemoedstoestand te verkeren, want de mind gaat naar het tegenovergestelde.

Je houdt van iemand; soms voel je je boos. Echt, je bent alleen boos omdat je van iemand houdt.

Soms haat je! Soms zou je jezelf willen opofferen voor je geliefde, en soms zou je de geliefde willen doden. En je bent allebei.

Als je tien jaar lang geen ruzie hebt gemaakt, betekent het dat er helemaal geen liefde was. Het betekent dat het geen relatie was. En je was zo bang dat elke woede, elk conflict, elk klein ding de hele zaak af zou kunnen breken. Je was zo bang dat je nooit ruzie maakte. Je geloofde nooit dat de liefde dieper kon gaan dan de ruzie, dat de ruzie tijdelijk zou zijn en dat je na de ruzie dieper in elkaars armen zou vallen. Nee, daar heb je nooit op vertrouwd. Daarom lukte het jullie om geen ruzie te maken. En dit is niet iets om verbaasd over te zijn, dat de man vertrokken is. Ik zei: 'Het verbaast me dat hij tien jaar bij je is gebleven. Waarom?'

Er kwam eens een man naar me toe die zei: 'Er is iets misgegaan met mijn zoon. Ik ken hem al twintig jaar - hij was altijd gehoorzaam. Zo'n goede jongen vind je nergens. Hij was nooit ongehoorzaam, hij ging nooit tegen me in. En nu is hij opeens een hippie geworden. Nu luistert hij opeens niet meer. Hij kijkt me aan alsof ik z'n vader helemaal niet ben. Hij kijkt me aan alsof ik een vreemde ben. En twintig jaar lang was hij zo gehoorzaam. Wat is er met mijn zoon gebeurd?'

Er is niets gebeurd. Dat was te verwachten, want als een zoon echt van zijn vader houdt is hij ook ongehoorzaam. Wie zou hij anders ongehoorzaam moeten zijn? Als een zoon echt van zijn vader houdt en hem vertrouwt, gaat hij soms ook weg - omdat hij weet dat de relatie zo diep is dat deze door ongehoorzaam te zijn niet verbroken wordt. Integendeel, zij zal verrijkt worden. Het tegenovergestelde verrijkt.

Echt, het tegendeel is geen tegendeel. Het is gewoon een ritme, een ritme van hetzelfde; je gehoorzamt en dan weer ongehoorzaam - het is een ritme. Anders, als je maar blijft gehoorzamen, gehoorzamen, wordt alles eentonig en dood. Monotonie is de aard van de dood, omdat het tegenovergestelde er niet is.

Het leven leeft. Het tegenovergestelde is er, een ritme is er. Je beweegt, je komt terug; je vertrekt, je komt aan; je bent ongehoorzaam, dan gehoorzaam je ook; je hebt lief en je haat. Dit is het leven, maar niet de logica. De logica zegt dat als je liefhebt, je niet kunt haten. Als je liefhebt, hoe kun je dan boos zijn? Als je op deze manier liefhebt, heb je op een monotone manier lief, dezelfde toonhoogte. Maar dan raak je gespannen, dan is het onmogelijk je te ontspannen. De logica gelooft in lineaire verschijnselen: in één lijn beweeg je. Het leven gelooft in cirkels: dezelfde lijn gaat omhoog, komt omlaag, wordt een cirkel.

Je hebt vast wel eens de Chinese cirkel van YIN en YANG gezien. Zo is het leven: tegenstellingen die elkaar ontmoeten. Die cirkel van YIN en YANG is half wit, half zwart. In het wit zit een zwarte vlek, en in het zwart zit een witte vlek. Het wit gaat over in het zwart, en het zwart gaat over in het wit - het is een cirkel. De vrouw gaat over in de man, de man gaat over in de vrouw... zo is het leven. En als je minutieus observeert, zul je het in jezelf zien.

Een man is niet vierentwintig uur per dag man, dat kan niet - soms is hij een vrouw. Een vrouw is niet vierentwintig uur per dag vrouw - soms is ze ook een man. Ze gaan naar het tegenovergestelde. Wanneer een vrouw boos is, is zij geen vrouw meer; zij wordt agressiever dan een man en zij is gevaarlijker dan een man, omdat haar mannelijkheid zuiverder is en nooit gebruikt wordt. Dus wanneer zij het gebruikt, heeft het een scherpte waar geen man tegenop kan. Het is net als grond die vele jaren niet is gebruikt; als je het zaad strooit - een grote oogst!

Een vrouw wordt soms een man, maar als ze dat wordt dan kan geen man daar tegenop. Dan is ze heel gevaarlijk; dan is het beter als de man zich onderwerpt. En dat is wat alle mannen doen - ze worden onderdanig, ze geven zich over. Want meteen moet de man de vrouw worden, anders komen er problemen. Twee zwaarden op één stoel - dat geeft problemen. Als de vrouw de man is geworden, als ze de rol heeft veranderd, wordt de man onmiddellijk de vrouw. Nu is alles hersteld. De cirkel is weer rond.

En wanneer een man onderdanig wordt en zich overgeeft, heeft die overgave een zuiverheid waar geen enkele vrouw tegenop kan - omdat hij gewoonlijk nooit in die houding, in dat spel zit. Gewoonlijk staat hij te vechten. Gewoonlijk is hij een wil,

geen overgave. Maar wanneer hij zich overgeeft heeft dat een onschuld waar geen vrouw tegenop kan. Kijk naar een verliefde man - hij wordt gewoon een klein kind.

Maar zo beweegt het LEVEN. En als je het begrijpt dan maak je je helemaal geen zorgen. Dan weet je: de minnaar is vertrokken, hij zal terugkomen; de geliefde is boos zij zal liefhebben. Dan heb je geduld. Met Aristoteles kun je geen geduld hebben, want als een geliefde is vertrokken, is hij vertrokken op een lineaire reis, komt niet terug, het is geen cirkel. Maar in het Oosten geloven we in de cirkel; in het Westen geloven ze in de lijn.

De westerse mind is lineair, de oosterse mind is cirkelvormig. Dus in het Oosten kan een minnaar wachten. Hij weet dat de vrouw die hem nu verlaten heeft, terug zal komen. Ze is al onderweg, ze moet al berouw hebben, ze moet al berouw hebben, ze moet wel komen; vroeg of laat zal ze aan de deur kloppen. Wacht maar... want het tegenovergestelde is er altijd.

En wanneer een vrouw terugkomt na woede, dan is de liefde weer vers. Nu is het geen herhaling. Het gat van de woede heeft het verleden vernietigd. Nu is ze weer een jong meisje, een maagdelijk meisje. Ze wordt weer verliefd - alles wordt vers.

Osho: Hsin Hsin Ming, the Book of Nothing #1. The Great Way.